

ת"פ 42644/07/15 - רשות המיסים, היחידה המשפטית אזור מרכז ותיקים מיוחדים, המאשימה נגד א.ס. שיקום מבנים בע"מ, עווד סמבל, הנאשמים

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"פ 42644-07-15 רשות המיסים, היחידה המשפטית
אזור מרכז ותיקים מיוחדים נ' א.ס. שיקום מבנים בע"מ
ואח'

בפני כבוד השופטת אדנקו סבחת- חיימוביץ
בעניין: רשות המיסים, היחידה המשפטית אזור מרכז
ותיקים מיוחדים - המאשימה

נגד
1. א.ס. שיקום מבנים בע"מ
2. עווד סמבל - הנאשמים

גזר דין

כתב האישום

הנאשמים הורשעו לאחר שמיעת ראיות, ב- 23 עבירות של ניכוי מס תשומות בלי שיש בידם מסמך כאמור בסעיף 38 לחוק מס ערף מוסף התשל"ו- 1975 (להלן: "החוק"), במטרה להתחמק ולהשתמט מתשלום מס, עבירה לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק.

כאמור בהכרעת הדין, הנאשמת 1 (להלן: "הנאשמת") הייתה חברה בע"מ בתקופה הרלוונטית ועסקה בשיפוץ ותחזוקת מבנים והייתה רשומה כעוסק מורשה.

הנאשם 2 (להלן: "הנאשם") שימש בתקופה הרלוונטית כבעליה וכמנהלה הפעיל של הנאשמת.

בתקופה שבין ינואר 2004 ועד פברואר 2008 ניכו הנאשמים מס תשומות ב- 23 הדו"חות התקופתיים שאותם הגישו למנהל מע"מ בסך של 359,976 ₪, וזאת בהעדר מסמכים כאמור בסעיף 38 לחוק ובמטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס.

ראיות הצדדים

ב"כ המאשימה הגיש את גיליון רישומו הפלילי של הנאשם (1/טע) ובו הרשעה בת"פ 2723-09 מיום 14.9.14 בגין עבירות של אי הגשת דו"ח מס הכנסה במועדו, בה הושתו על הנאשם 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות (להלן: "תיק מס הכנסה").

ב"כ הנאשמים הגיש צו כינוס (2/טע) שניתן בעניינו של הנאשם ביום 9.10.16 במסגרת תיק פש"ר 14656-09-16.

חוות דעת הממונה על עבודות השירות

לבקשת ההגנה הופנה הנאשם לקבלת חוות דעת הממונה על עבודות השירות. בחוות הדעת מיום 21.11.17, הביע הנאשם את הסכמתו לבצע עבודות שירות והוא נמצא כשיר לכך.

טענות הצדדים

1. **ב"כ המאשימה** ביקש לקבוע מתחם ענישה בין 6 ל- 18 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי שינוע בין 7 ל- 12 חודשים וקנס בין 5% ל- 10% מסכום המחדל. ב"כ המאשימה עתר להציב את עונשו של הנאשם ברף העליון של המתחם וכן להשית על הנאשמת קנס משמעותי.

המעשים בהם הורשע הנאשם, לשיטת המאשימה, מגלמים בחובם חומרה יתרה. הנאשם גזל מקופת המדינה סך של 359,976 ₪ ולא נעשה מצדו כל מאמץ להסיר מחדל זה.

מעשיו של הנאשם פגעו בשוויון בנשיאת נטל המס, בסולידריות החברתית ובסל השירותים שהמדינה מעניקה לתושביה. ב"כ המאשימה ביקש להעדיף את שיקולי ההרתעה והגמול על פי נסיבות אישיות וכלכליות של הנאשם. נוכח ריבוי העבירות וגובה המחדל הרי שמדובר בפגיעה ברמה גבוהה בערכים המוגנים בתיק זה.

עוד ביקש ב"כ המאשימה לתת משקל לכך שמדובר בנאשם שביצע את העבירות באופן שיטתי ולא באופן מקרי או בפזיזות. מעשיו של הנאשם בוצעו על פני תקופה של 4 שנים ומטרתם הייתה בצע כסף. משכך אין כל הצדקה להפחתה בעונש או להצבת העונש ברף התחתון או לסטות מהמתחם. העונש המתבקש בתיק זה הוא מאסר ממשי מאחורי סורג ובריה ולא בדרך של עבודות שירות. ככלל נקבע שבהסרת מחדלים אין כדי לטהר את העבירה ולפטור את הנאשם מעונש מאסר בפועל וכל שכן בענייננו, כשלא הוסרו המחדלים.

אשר לחלוף הזמן, לשיטת ב"כ המאשימה, ממועד ביצוע העבירה ועד להגשת כתב האישום לא חלף זמן רב. קרי, העבירות בוצעו בשנים 2004 עד 2008, עד מועד הגשת כתב האישום בשנת 2015 בוצעו השלמות חקירה ועם סיומם הוגש כתב אישום. עוד נטען, כי עבירות מס הן עבירות קלות לביצוע וקשות לחשיפה והנאשם הסתיר את החשבוניות וכך בקלות רבה התחמק מתשלום המס. בדיקות אלה מצריכות זמן. לשיטת ב"כ המאשימה הפעולות שנעשו ב- 2008 לא היה בכוחן להבשיל לכתב אישום אלא לאחר השלמת החקירה בשנת 2014. לכן, ביקש, שלא לראות בהתנהלות הגוף החוקר כמחדל בתיק. ב"כ המאשימה טען, כי שיהיו פחות מ- 5 שנים אינו שיהיו בלתי סביר והפנה בתמיכה לע"פ 6922/08 פלוני נ' מדינת ישראל.

2. **ב"כ הנאשמים** הביעו תרעומת על כך שהמאשימה לא נותנת כל משקל למחדליה שלה בתיק זה בעוד הנאשם מצידו עשה ניסיון כן ואמיתי לשחזר את החשבוניות כדי להוכיח שניכה מס תשומות בהסתמך על חשבוניות שהיו בידו. יכולותיו של הנאשם, לאחר הגשת כתב האישום ובחלוף שנים רבות לשחזר את החשבוניות נועד לכישלון, ויש לזקוף זאת לחובת המאשימה. כתב אישום הוגש בשנת 2015, כאשר בחלק מהאישומים חלף עשור מביצוען, והחובה לשמור מסמכים מוגבלת ל- 7 שנים ולכן ניסיונו של הנאשם לשחזר החשבוניות מול בעלי העסקים לא צלח ובכך נפגעה יכולתו של הנאשם להגן על עצמו בהליך זה.

הגם שבדצמבר 2008 נחקר הנאשם והתבקש להמציא מסמכים הרי שבינואר 2009 כבר הוגשה השומה הסופית בעניינם של הנאשמים. משכך הצורך בהשלמת חקירה בשנת 2014 התעורר רק נוכח טענותיו של הנאשם בהליך שהתנהל בתיק מס הכנסה. לחוקרי מע"מ ולמאשימה אין כל הסבר מדוע לא בוצעו השלמות החקירה בשנים שלפני כן ומדוע התעורר הצורך דווקא בשנת 2014. לשיטת ב"כ הנאשמים הדברים נעשו כדי לבוא חשבון עם הנאשם על האשמותיו כלפי מע"מ, כי החומרים מצויים בידיהם, ואם אבדו, אזי הם האחראיים לכך.

ב"כ הנאשמים ביקש לסטות ממתחם העונש שיקבע משני טעמים, שכל אחד מהם עומד בפני עצמו. הראשון, בשל התנהגות רשויות אכיפת החוק. בתמיכה לכך הפנה לע"פ (ת"א) 43832-10-13 **שאל נ' מדינת ישראל** ות"פ 67648-12-14 **מדינת ישראל נ' כצנלסון**.

אף שטענות הנאשמים נדחו בהכרעת הדין יש לתת להן משקל בגזירת העונש. נוכח התנהלותה של המדינה היה עליה לחוס על הנאשם בעמדתה העונשית. משהמאשימה לא עשתה כן מתבקש בית המשפט לאזן התנהלות המאשימה בענישה המקלה עם הנאשם.

השני, בשל שיקולי שיקום. הנאשם לא ידע להתנהל נכון כלכלית ושילם מחיר כבד נוכח קריסתה של החברה, שאינה פעילה מזה 11 שנה.

הנאשם ריצה 6 חודשי מאסר בעבודות שירות בגין תיק מס הכנסה ובינתיים החל בשיקום חייו. כיום הנאשם עובד ומפרנס את משפחתו, הוא מצפה ללידת ילד נוסף למשפחה. לאחר שנים בהם הנאשם נתמך על ידי אחרים הוא עומד בכוחות עצמו והסדיר חובותיו. ניתן צו כינוס כנגד הנאשם, במסגרתו הוא משלם ₪ 600 מדי חודש והוא עומד בתנאים.

עוד נטען שהיה מקום להגיש כתב אישום אחד בגין העבירות במע"מ ומס הכנסה, וכי העונש שהושת עליו בתיק מס הכנסה הוא חמור ויש להתחשב גם בכך.

לעניין הקנס ביקש ב"כ הנאשמים להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם ולהסתפק בקנס נמוך במיוחד, כלשונו.

3. **הנאשם** ביקש להתחשב במצבו. הוא עובד שנתיים בחב' לאיתור נזילות. עוד והוסיף "אני באמת משתדל לחזור לעצמי, אני בן 50 עוד מעט, מנסה לחזור לעצמי מאז שהחב' פשטה את הרגל, אני מנסה להרים את הראש, צו הכינוס מאוד עוזר". הוא מצפה ללידת ילד נוסף למשפחה.

קביעת מתחם העונש ההולם

4. קביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה נעשה בהתאם לעקרון ההלימה. לשם קביעת מתחם העונש ההולם יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

5. במקרה דנן, **הערך החברתי** אשר נפגע הינו הנזק לקופת המדינה והפגיעה בשוויון בנטל המס. העבירות בהן הורשעו הנאשמים 5 פוגעות ביכולתה של רשות המיסים כזרוע של המדינה לקיים מערכת גבייה תקינה ונשיאה שוויונית בנטל. עקב כך נגרם נזק כלכלי לציבור משלם המיסים ונפגעת פעילות רשויות המדינה ועל בית המשפט להשית ענישה בדרך של מאסר וקנס משמעותי (ראו רע"פ 3857/13 **שאול יצחקיאן נ' מדינת ישראל** (30.7.13)).

6. בית המשפט העליון עמד רבות בפסיקתו על חומרתן של עבירות כלכליות, המבוצעות ככלל על ידי אנשים נורמטיביים, ושב והדגיש, כי הענישה בגין עבירות מס בכלל ועבירות מע"מ בפרט אמורה להביע את הפסול שבמעשה ואת הצורך להעביר מסר ענישה מרתיע, הן כלפי מבצע העבירה והן כלפי הזולת. יפים לעניין זה קביעות בית המשפט העליון ברע"פ 3757/04 **זידאן נגד מדינת ישראל** (31.05.04), פסקה 6):

"למותר לחזור ולהדגיש את חומרתן של העבירות הכלכליות מסוג אלה שנעברו על ידי המבקש, ואת הצורך להעביר מסר ענישה מרתיע לגביהן נוכח תוצאותיהן ההרסניות למשק, לכלכלה, לחברה, ולערך השוויון בעמידה בנטל המס שהוא אבן יסוד במערכת אכיפת חוק תקינה".

7. בחינת **הפגיעה בערך המוגן** מובילה למסקנה, כי נגרמה פגיעה שהינה ברף בינוני. מדובר בעבירות שבוצעו במשך 4 שנים ובמסגרת 23 דו"חות תקופתיים בהם ניכו הנאשמים מס תשומות בסך של 359,976 ₪ ללא מסמך. חרף ריבוי העבירות אין לומר שאלה בוצעו בתחכום. המחדל לא הוסר, שיעורו אינו מבוטל אך אין לומר שהוא גבוה במיוחד ביחס לעבירות מסוג זה.

מדובר בעבירות הכוללות יסוד נפשי של מטרה או כוונה להתחמק מתשלום המס. העונש המירבי שקבע המחוקק הינו 5 שנות מאסר, מה שמלמד על מידת הפגיעה בערך המוגן.

הסיבות שהביאו את הנאשמים לבצע את העבירות נעוצות בהתנהלות כללית כושלת של הנאשם במסגרתה הנאשמים כלל לא ניהלו ספרים, לא היו רישומים להזמנות עבודה או תעודות משלוח. הנאשמים סיפקו חשבונית בגין תשלום עבור עבודה שביצעו ותו לא.

8. מעיון בפסיקה עולה, כי מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך במטרה להתחמק מתשלום מס וכאשר לא הוסרו המחדלים, הינה החל ממספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד מאסר בפועל לתקופה ממושכת יותר לצד רכיבים נלווים.

ת"פ 26239-12-14 **מדינת ישראל נ' קסטרו** (6.12.17), הנאשמים הורשעו לאחר שמיעת ראיות, באישום הראשון ב-11 עבירות לפי סעיף 117(ב)(1) (מסירת ידיעה כוזבת), 10 עבירות לפי סעיף 117(ב)(4) (הוצאת תעודת זיכוי במטרה להשתמט מתשלום מס) ועבירה לפי סעיף 117(ב)(6) (ניהול או הרשה ניהול/רישום כוזב במטרה להשתמט מתשלום מס). באישום השני הורשעו ב-10 עבירות של ניכוי מס תשומות בלי שיש לגביהן מסמך כאמור בסעיף 38 ו-117(ב)(5)

לחוק. הסכום הכולל של העבירות היה 1.1 מיליון ₪. נקבע מתחם ענישה בין 6 ל-18 חודשי מאסר בפועל ומתחם קנס בין 50,000 ל-150,000 ₪. עונשו של הנאשם הוצב בתחתית המתחם בהתחשב בכך שהנאשם הוא שפנה לרשות בהליך של גילוי מרצון אך גילה רק כמחצית ולא את כולו, הוא פעל להסרת המחדל אף שלא הסיר את כולו, ולעובדה שהנאשם נותן את הדין על עבירות משנת 2009. בית המשפט השית עליו 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות וקנס בסך 50,000 ₪.

ת"פ 16335-05-12 מדינת ישראל נ' שדאד כראג'ה(12.2.17), הנאשמים הורשעו, על יסוד הודאת הנאשם 1, בכך שפעלו במטרה לסייע לאחר להתחמק מתשלום מס-30 עבירות לפי 117(ב1) לחוק, ניכוי מס תשומות מבלי שיש לגביו מסמך כאמור בסעי' 38 לחוק-4 עבירות לפי סעיף 117(ב)5), ועבירה אחת של הכנה או ניהול פנקסי חשבונות כוזבים עבירה לפי 117(ב)6 לחוק. הנאשמים הוציאו בתקופה של עשרה חודשים 30 חשבוניות פיקטיביות בסכום כולל העולה על 5 חמישה מיליון ₪ שבהם גלום מס בסכום של 925,500 ₪. הנאשמים קיזזו תשומות פיקטיביות בסכום של 48,411 ₪. הנאשמים טענו להגנה מן הצדק בשל אכיפה בררנית מאחר ושותפם לעבירות (זה שמילא את פרטי החשבוניות) לא הועמד לדין (הלך לעולמו טרם הסתיים הטיפול בתיק). הטענה נדחתה בשלב הכרעת הדין אך נלקחה בחשבון בעת קביעת מתחם העונש. נקבע, כי מתחם העונש הוא בין 6 ל-18 חודשי מאסר בפועל ומתחם הקנס הינו בין 50,000 ל-150,000 ₪. הושתו על הנאשם 6 חודשי מאסר בפועל לאחר שחוות דעת הממונה על עבודות השירות קבעה שאינו מתאים לביצוע עבודות שירות נוכח המלצת משטרת ישראל, וקנס בסך 80,000 ₪.

בתיק הוגש ערעור על ידי הנאשם (ע"פ 18495-03-17) והמאשימה (עפ"ג 37912-03-17) ואלה תלויים ועומדים.

ת"פ 1113-05 מדינת ישראל נ' חברת הנעים בע"מ (3.6.12), הנאשמים הורשעו לאחר ניהול הוכחות, בשני אישומים. הראשון, בעבירה לפי סעיף 117(א)1 לחוק מע"מ בגין סירוב למסור מידע, מסמך פנקס. באישום השני הורשעו בביצוע 44 עבירות לפי סעיף 117(ב)5 לחוק מע"מ, בגין ניכוי מס תשומות מבלי שהיה בידם חשבוניות. נאשמים 2 ו-3 הם בעליה של החברה (הנאשמת 1). העבירות בוצעו בין השנים 1995-1999, כתב האישום הוגש בשנת 2005 והכרעת הדין ניתנה שמונה שנים לאחר מכן. שיעור מס התשומות שנוכה היה בסך של 814,480 ₪. הנאשמים טענו להגנה מן הצדק בכך שנגרם להם נזק ראייתי בשל השיהוי הרב בהגשת כתב האישום, כי לא יכלו לאתר את מסמכי החברה שנדרשו. טענה זו נדחתה בשלב הכרעת הדין אך נקבע, כי יש להתחשב בשיקול זה בגזירת העונש. על החברה הושת קנס בסך 10,000 ₪. על הנאשמים 2 ו-3 הושתו 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, קנס בסך 200,000 ₪ והתחייבות בסך 100,000 ₪. הערעור למחוזי נדחה (ע"פ 2021-04-13 מדינת ישראל נ' חברת הנעים בע"מ ואח' 11.7.13).

9. נתתי דעתי גם לפסיקה שהוגשה על ידי הצדדים, שעיקרה פסקי דין שניתנו טרם תיקון 113 לחוק העונשין, בעבירות מקלות יותר או חמורות מאלה נשוא תיק זה. להלן פסקי דין הרלוונטיים למדיניות הענישה אף בתיק זה.

ת"פ 48846-03-14 רשות המיסים נ' זיאד דרארגה(30.12.15) הנאשמים הורשעו לאחר שמיעת הראיות בביצוע 19 עבירות של ניכוי מס תשומות מבלי שיש לגביו מסמך כאמור בסעיף 38, בניגוד לסעיף 117(ב)5 בצירוף סעיף 117(ב)2(3) לחוק, וכן בהכנת פנקסי חשבונות כוזבים במטרה להתחמק מתשלום מס בניגוד לסעיף 117(ב)6 לחוק. הנאשמים הורשעו בעסקאות בהיקף של 3,166,671 ₪, כאשר סכום המס הנדרש בגינם הוא 436,780 ₪ עבור שנות

המס 2008-2011. הוסר מחדל בסך של 10,000 ₪ בלבד. הושת על הנאשם 2 (הבעלים הרשום והמנהל בפועל של החברה) 14 חודשי מאסר בפועל וקנס בסך 30,000 ₪. על החברה הוטל קנס בסך 60,000 ₪.

בע"פ (מרכז) 16805-05-16 זיאד דרארגה נ' רשות המיסים(20.12.16), הופחת עונש המאסר ל-10 חודשים.

ת"פ 838-07-08 בית המכס - חיפה נ' רכינות המפרץ בע"מ(14.3.10), הנאשמים הורשעו על יסוד הודאתם בשני אישומים. באישום הראשון ב- 16 עבירות של ניכוי מס תשומות מבלי שיש לגביהם מסמך, כאמור בסעיף 38 לחוק, עבירה לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק כשהנאשם 2 הורשע גם מכוח סעיף 119 לחוק הנ"ל. באישום השני ב-6 עבירות של ניכוי מס תשומות מבלי שיש לגביהם מסמך, כאמור בסעיף 38 לחוק, עבירה לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק כשהנאשם 2 הורשע גם מכוח סעיף 119 לחוק. סכום המס הינו 447,179 ₪, והנאשמים לא הסירו את המחדלים. על הנאשמת 1 (החברה) הוטל קנס בסך 5000 ₪, על הנאשם 2 נגזרו 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות וקנס בסך 25,000 ₪.

10. לאור כל המפורט לעיל, אני סבורה, כי **מתחם העונש ההולם**, הינו החל מ- 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות ועד 18 חודשי מאסר בפועל לצד רכיבים כלכליים.

מתחם הקנס

11. הואיל ומדובר בעבירה כלכלית, הרי שיש להטיל אף קנס כספי אשר יהווה מענה עונשי הולם למעשים בהם הורשע הנאשם.

12. לפי סעיף 40ח' לחוק העונשין, התשל"ז- 1977, "**קבע בית משפט כי מתחם העונש ההולם כולל עונש קנס, יתחשב, נוסף על האמור בסעיף 40ג(א) במצבו הכלכלי של הנאשם, לצורך קביעת מתחם הקנס ההולם.**"

13. משכך, בקביעת מתחם הקנס על בית המשפט להתחשב בחומרת העבירה ובמצבו הכלכלי האישי של הנאשם. בתוך כך, על בית המשפט לתת דעתו לכך שלנאשם זכות לקיום אנושי בסיסי שיבטיח תנאי מחיה מנימאליים בכבוד (בג"צ 10662/04 חסן נ' המוסד לביטוח לאומי, (28.2.12)).

14. כאמור ב- **טע/2** ניתן צו כינוס בעניינו של הנאשם. היקף חובותיו של הנאשם ומצבו הכלכלי לא נפרסו בפניי. כיום הנאשם עובד כשכיר ושכרו 6,000 ₪ מהם הוא משלם סך של 600 ₪ במסגרת צו הכינוס. כמו כן הנאשם אב לבן בגיל 20 ובקרוב יוולד לו ילד נוסף.

15. בהתחשב בכל המפורט לעיל, אני קובעת שמתחם הקנס ההולם בתיק זה הוא בין 12,000 ₪ לבין 30,000 ₪.

גזירת העונש המתאים לנאשם

16. נפסק לא אחת, כי בעבירות פיסקליות יש לבכר את שיקולי הגמול וההרתעה על פני נסיבותיו האישיות של העבריין, וזאת בשים לב לשכיחותן של העבירות, הקושי בגילויין ואכיפתן (ראו רע"פ 2638/13 **עובדיה נ' מדינת ישראל** (28.4.13) וכן רע"פ 4684/12 **גחלי נ' מדינת ישראל** (4.6.12)).

17. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע**

העבירה. במסגרת זו מן הראוי ליתן את הדעת לנסיבות הבאות:

- א. **הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו;** מובן הדבר כי הטלת עונש מאסר תפגע בנאשם. שליחתו של הנאשם, בן 50 לריצוי מאסר מאחורי סורג ובריה לראשונה בחייו הנה דבר קשה עבורו באופן אישי ובעלת השלכות כלכליות כבדות בהתחשב בצו הכינוס ויכולתו לעמוד בו. גם שליחתו למאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות הנה מכבידה בהיבט הכלכלי ועשויה להעמידו בסיכון שמא יגיע לאותה התוצאה.
  - ב. **הפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם;** הנאשם משתכר 6,000 ₪ לחודש, כך שהפגיעה במשפחתו ברורה היא אם הנאשם ישלח לריצוי עונשו מאחור סורג ובריה.
  - ג. **נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב;** התנהלותו הכללית של הנאשם, אי המצאת המסמכים חרף דרישות רשויות המס, הנאשם לא לקח אחריות, לא שיתף פעולה ולא הסיר המחדלים במשך תקופה ארוכה עד שהוגש כתב האישום כנגדו.
  - ד. **מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה;** בעבירות מס, האלמנט של "מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה" בא לידי ביטוי באמצעות הסרת המחדלים. דהיינו- השבת הכספים שגזל הנאשם מהקופה הציבורית, מעשה המבטא תיקון תוצאות העבירה וחרטה.
- ברע"פ 3873/07 **בנושאק נ' מדינת ישראל** (17.10.17), ע' 4) נקבע, כי במקרים המתאימים ניתן להתחשב בהסרת המחדלים כשיקול שלא להטיל מאסר בפועל ולהסתפק בעבודות שירות.
- אין בידי לקבל טענות ב"כ הנאשמים, כי לא עלה בידי הנאשם להסיר את המחדל בשל חלוף הזמן שנבע מהתנהלות רשויות מע"מ. כבר בשנת 2008 היתה ידועה לנאשם עמדת ודרישת מע"מ והיה עליו לפעול להמצאת אותן חשבוניות שניכה וטען שעשה זאת כדין. משלא עשה זאת במהלך חקירת מע"מ, הרי שאין לנאשם אלא להלין על עצמו ואין בידי לקבל שבכך גרמה הרשות נזק לנאשם. חובתו של הנאשם להוכיח שניכה מס תשומות כדין החלה עם היוודע לו עמדת מע"מ בשנת 2008. יתירה מכך, גם כשהדבר הובהר לו בשנת 2011 במסגרת תיק מס הכנסה הנאשם לא פעל בנושא.
- ה. **התנהגות רשויות אכיפת החוק;** אמנם נדחתה טענת הנאשם להגנה מן הצדק בשל התנהגות הרשות בשלב הכרעת הדין אך יש לתת לה משקל בעת גזירת העונש.
- לצד התנהלותו הכושלת של הנאשם יש טעם לפגם, כאמור בהכרעת הדין, גם להתנהלות הרשות בתיק זה. אני סבורה שיש לתת לאלה משקל בגזירת דינו של הנאשם והדברים יפורטו בהמשך.
- ו. **עברו הפלילי של הנאשם או העדרו;** לנאשם הרשעה אחת משנת 2014 בתיק מס הכנסה.
18. אמנם אין זו הפעם הראשונה בה נותן הנאשם את הדין. יחד עם זאת, אין מדובר במי שכשל לאחר שנגזר דינו, אלא בשני אישומים שונים, האחד עניינו עבירות מס הכנסה והשני עבירות מע"מ, כאשר ישנה חפיפה בחלק מהתקופה בין שני האישומים. כתב האישום בתיק מס הכנסה הוגש בשנת 2009 ואילו בתיק המע"מ בשנת 2015.
- עסקינן בנאשם שהסתבכותו הייתה בין השנים 2004 ל- 2008 מאז לא היו לו הסתבכויות נוספות. כיום מדובר באדם עובד, המצוי בהליך פש"ר וניתן צו כינוס בו הוא עומד.
19. לאור כל המפורט לעיל, יש למקם את עונשו של הנאשם באמצע שבין החלק התחתון של המתחם הענישה לחלק האמצעי שלו.

הגנה מן הצדק

20. הגנה מן הצדק מאפשרת הקלה בעונשו של נאשם עד כדי חריגה ממתחם העונש. בתיק זה הועלו טענות בדבר נזק ראייתי ושיהוי בהליכי החקירה והגשת כתב האישום.

21. בהכרעת הדין דחיתי טענת הנאשמים, כי הגשת כתב האישום וניהול ההליך הפלילי נגדם "עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית", לנוכח שיהוי בלתי סביר בהגשת כתב האישום אשר הביאה לפגיעה בזכויותיהם המהותיות. עוד קבעתי, כי יש לתת משקל לטענות אלה בעת גזירת הדין.

למען שלמות התמונה אביא בקצרה את ממצאי הכרעת הדין בנוגע לטענות של הגנה מן הצדק בשל נזק ראייתי ושיהוי.

22. בשנת 2011 במסגרת ההליך בתיק מס הכנסה טען הנאשם, כי המסמכים נמסרו למע"מ וזו מצידה מסרה שאלה אינם מצויים בידה למעט מה שהוצא עבורו אישור מסירה (אב"תים). לגבי יתר החשבוניות שלא הומצאו למע"מ, בחקירותיו בשנת 2008 טען הנאשם, כי אלה מצויים במחסן בבית סבתו וכי אין לו כל דרך לשחזרם. בחקירתו משנת 2014 העלה הנאשם לראשונה טענה לפיה המסמכים נמסרו בקלסר לאחד מעובדי מע"מ אשר זימן אותו אליו כבר לפני חקירותיו בשנת 2008.

חוקר מע"מ ארז לוי פעל מיוזמתו במהלך 2008 להשגת חשבוניות מספקים וזאת כדי לסייע לנאשמים והוא הכיר בתשומות אלה ובמה שנרשם בצולבות ורק לאחר קיזוזם של אלה ערך את השומה הסופית לנאשמים.

יש טעם לפגם בכך שהשומה לא הומצאה לנאשמים ולא הוכח שזו אכן הומצאה להם ואולי ניתן לשער שאילו זו הומצאה לנאשמים היה בכך תמריץ לנאשם לפעול להסרת המחדלים בשלב זה.

בנסיבות בהן, הנאשם כבר בשנת 2008 לא הצליח להוכיח, כי הנאשמים ניכוי מס תשומות כדין באמצעות חשבוניות, ולא פעל בנושא אף שדרישות מע"מ היו ידועות לו והודע לו שתוצע שומה בראשית 2009 בכל מקרה, הרי שלא מצאתי ממש בטענות בדבר נזק ראייתי באופן שיש לתת להן משקל אף בגזירת הדין. ניסיונותיו של הנאשם לשחזר היו צריכים להיעשות בשנת 2008 ולאחריה ולכן ניסיונותיו לעשות כן לאחר הגשת כתב האישום בחלוף 7 שנים ממועד דרישת מע"מ אין בהם לשכנע.

23. שונים הדברים בנוגע לטענות בדבר שיהוי בהליכי החקירה והעמדה לדין.

הנאשם נחקר בשנת 2008 בקשר לעבירות בהן הורשע. שומה הוצאה בראשית 2009 ומאז ועד לחקירתו בשנת 2014 לא ננקטו כל פעולות בעניינם של הנאשמים על ידי הרשויות למעט זימון הנאשם לחקירה ליום 22.2.09 ו- 14.3.10, זימונים אליהם לא התייצב. כתב האישום הוגש ביום 16.7.15, בחלוף כשנה מחקירתו האחרונה של הנאשם וכ- 7 שנים מחקירותיו בשנת 2008.

בהכרעת הדין קבעתי, כי היה טעם לפגם בהתנהלות גורמי מע"מ בכך שמאז זימונו של הנאשם לחקירה בשנת 2010 לא נעשה דבר עד לזימונו לחקירה בשנת 2014.

סברתי שמדובר בפגמים קלים אותם ניתן לרפא במידה הנדרשת באמצעים מתונים ומידתיים יותר מביטול כתב אישום, למשל במסגרת שיקולי הענישה. מסקנה זו מתבקשת לנוכח טיב מעשיהם של הנאשמים, חומרתם של אלה, הפגיעה בקופה הציבורית וטיבם של הפגמים והמחדלים בהתנהלות הרשות.

פרק זמן של 5 שנים ממועד הוצאת השומה ועד להשלמת החקירה בשנת 2014 הוא בלתי מוסבר ולא סביר שכן לא דובר בראיות מורכבות שהצריכו בחינה מחודשת של הדברים או קיום חקירה שאינה קשורה בנאשם. משכך הגשת כתב האישום בשנת 2015 בחלוף 7 שנים הינה תקופה החורגת מן המקובל. מצופה היה מהרשות לפעול אחרת ללא קשר לחוסר שיתוף הפעולה של הנאשם שלא נענה להזמנות לחקירה ב-2009 וב-2010. אף אם לא היה בכך לסייע בידי הנאשם לאתר החשבוניות הרי שהדבר לא מוריד מחובתה של הרשות לפעול במסגרת זמנים ראויה.

אין בידי לקבל עמדת ב"כ המאשימה, כי חלוף הזמן בתיק זה הינו עניין של מה בכך שאין בו להשפיע על עונשו של הנאשם שבפניי. טיעוני המאשימה, כי מדובר בעבירות שקל לבצען אך קשה לחשוף אותן אינם רלוונטיים לתיק זה ולא שמעתי הסברים באשר לחוסר נקיטת הליכים מצד גורמי מע"מ בין 2008 להשלמת החקירה ב-2014. בוודאי שאין לומר ש-6 שנים שבמהלכם כל שנעשה הוא שליחת שתי הזמנות לנאשם לחקירה (ב-2009 ו-2010) היא התנהלות סבירה וראויה. יתירה מכך, הנאשמים לא המשיכו לבצע עבירות לאחר 2008 ולכן חומר הראיות לא השתנה כלל עד למועד הגשת כתב האישום ב-2015. חקירת הנאשם בשנת 2014 תרמה במובן זה שהובהרו בה דברים עם הנאשם אך לא שינתה את פני התיק ובוודאי לא חשפה ראיות שלא היו בידעית גורמי מע"מ כבר בשנת 2008. הגשת כתב האישום בחלוף 7 שנים מחקירתו הראשונה של הנאשם בתיק שאין בו מורכבות מחייבת התייחסות בעת גזירת הדין.

24. בתי המשפט נתנו משקל לטענות של הגנה מן הצדק בעת גזירת הדין, אף אם אלה נדחו בשלב הכרעת הדין.

בע"פ 6922/08 פלוני נ' מדינת ישראל (1.2.10), פסקה 36), נקבע ש"שיהוי של למעלה מחמש שנים בהגשת כתב אישום, הוא שיהוי בלתי סביר גם בהינתן העומס המוטל על מערכות האכיפה. שיהוי שכזה כורך עמו ממילא פגיעה בזכויות הנאשם הנאלץ להתנהל משך שנים בחוסר ודאות". נקבע שהאינטרס הציבורי בהרשעת הנאשם גובר, וכי השיהוי לא פגע ביכולתו של הנאשם להתגונן במידה ניכרת. הפגיעה בנאשם לא הצדיקה ביטול כתב האישום "... ואולם יש להביאה בחשבון בגזירת הדין". (ראו גם ע"פ 9093/08 מרואן נאצר נ' מדינת ישראל (7.12.11) וע"פ (נצרת) 21693-12-10 אבו סאלח נ' מדינת ישראל ואח' (3.5.11)).

בת"פ (כלכלית-ת"א) 44959-08-14 מדינת ישראל נ' רובינסון (13.7.16), פסקה 102), הנאשמים הורשעו בעבירות כלכליות. בית המשפט הקל בעונשו של נאשם תוך חריגה ממתחם העונש משיקולי הגנה מן הצדק בשל התארכות ההליכים בעניינו באשמה ניכרת של רשויות האכיפה. ערעור תלוי ועומד בתיק (ע"פ 5836/16 רובינסון נ' מדינת ישראל).

בע"פ (מרכז) 2778-08-16 ועפ"ג 5994-08-17 חמאד ואח' נ' מדינת ישראל (12.11.17), הנאשם הפר הסכם עד מדינה ועל כן הוגש כתב אישום גם כנגדו בעבירות מע"מ. בית משפט השלום קבע שמדובר במקרה חריג בו ראוי לחרוג מהמתחם, אחרת עונשו יעלה על זה של המעורבים האחרים, למרות שאינו העבריין העיקרי בפרשה. הנאשם הגיש ערעור על דחיית טענותיו להגנה מן הצדק והמאשימה על קולת העונש אך שני הערעורים נדחו.

בעפ"ג (מרכז) 44065-04-12 מדינת ישראל נ' דאנו (15.7.12), הכיר בית המשפט בהגנה מן הצדק בהצטרפה לנימוקים אחרים כשיקול לביטול הרשעתו של נאשם. ערעור המדינה על ביטול הרשעת הנאשם בבית משפט קמא נדחה.

25. בשיהוי בחקירה והגשת כתב האישום יש לבחון את הגורם לשיהוי. חוסר שיתוף הפעולה של הנאשם לא עמד

בבסיס השיהוי הממושך, שכן לא בוצעו פעולות חקירה בין חקירתו האחרונה בשלהי 2008 ועד חקירתו הנוספת בשנת 2014 וממילא לא השתנה המצב הראייתי בתיק. נוכח טיבה של השלמת החקירה אני סבורה ששיהוי זה צריך להביא להקלה בעונשו של הנאשם.

כשם שאי הסרת המחדל עומדת לרועץ לנאשם כך העובדה שהרשות לא פועלת למיצוי ההליכים האזרחיים והפליליים עם מי שלא נושא בחובותיו כלפי המדינה בין בדיווח ובין בתשלום יפעלו לרעתה עת היא עותרת למיצוי הדין עם האזרח.

26. לו הוגש כתב האישום בתיק זה בעת שהתנהל ההליך בתיק מס הכנסה, הייתה פתוחה הדרך בפני הנאשם להחליט האם לצרף את התיקים לכדי עונש אחד. כמובן שאין משמעות הדבר שעונשו היה קל יותר, אך העמדתו לדין בתיק זה לאחר שסיים ההליך בתיק מס הכנסה מנעה ממנו אפשרות זאת ואת העובדה שלא היה נגרר להליך נוסף למשך 3 שנים נוספות בגין תיק זה וגם לכך יש לתת את הדעת, במיוחד אמורים הדברים נוכח החפיפה בחלק מהתקופות בשני התיקים.

27. לסיכום, אני סבורה שבפגמים שנפלו בהתנהלות רשויות מע"מ, שיהוי בהליכי החקירה והעמדה לדין, יש להביא להתחשבות ממשית בעונשו של הנאשם, במובן זה שעונשו יוצב ברף התחתון של מתחם הענישה (ולא כפי שקבעתי בסעיף 19 לעיל). עוד אני סבורה, כי התחשבות זו צריכה לבוא לידי ביטוי גם בכך שעונש זה לא ירוצה מאחורי סורג ובריאח אלא בדרך של עבודות שירות. הפסיקה המוזכרת בסעיפים 8-9 ו-24 לעיל תומכת בעמדתי זו.

28. הנאשמים הורשעו לאחר שלא עמדו בנטל המוטל עליהם להוכיח שניכו מס תשומות כדין. לא שוכנעתי שלנאשם דפוסים עבריינים.

לאחר שלקחתי בחשבון את עברו הפלילי של הנאשם, ריבוי העבירות ומשכן, חומרת העבירות, היקף סכום המס לעבירות, חלוף הזמן, נסיבותיו האישיות, לרבות גילו ושיקולי שיקומו, והשיהוי בהתנהלות הרשויות, אני סבורה, כי יש לגזור את דינו של הנאשם ברף התחתון של מתחם הענישה ויש לעשות כן בעונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות, כאמור.

עוד אני סבורה שגם את שיעור הקנס יש להעמיד בסמוך לרף התחתון לנוכח המצוקה הכלכלית בה נתון הנאשם אף שעברו שנים רבות מאז ביצוע העבירה.

אשר לנאשמת 1, שחדלה לפעול כבר לפני 11 שנה אני מוצאת להטיל קנס סמלי בלבד.

סוף דבר

29. אשר על-כן, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות.

הנאשם יתייצב ביום 21.1.18 אצל הממונה על עבודות השירות במפקדת שב"ס ברמלה לצורך תחילת ריצוי עונשו. עבודות השירות יתבצעו בכפר נחמן, בימים א'-ה' החל מיום 21.1.18. הנאשם מוזהר בדבר חובתו להישמע להוראות הממונה על עבודות השירות.

- ב. 7 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך 3 שנים מהיום, כל עבירה לפי חוק מס ערך מוסף.
ג. קנס בסך 15,000 ₪ או 25 ימי מאסר תמורתו.

30. על הנאשמת 1 אני מטילה קנס בסך 100 ₪ שישולמו עד ליום 1.3.18.

ניתן היום, כ"א טבת תשע"ח, 08 ינואר 2018, בהעדר הצדדים.